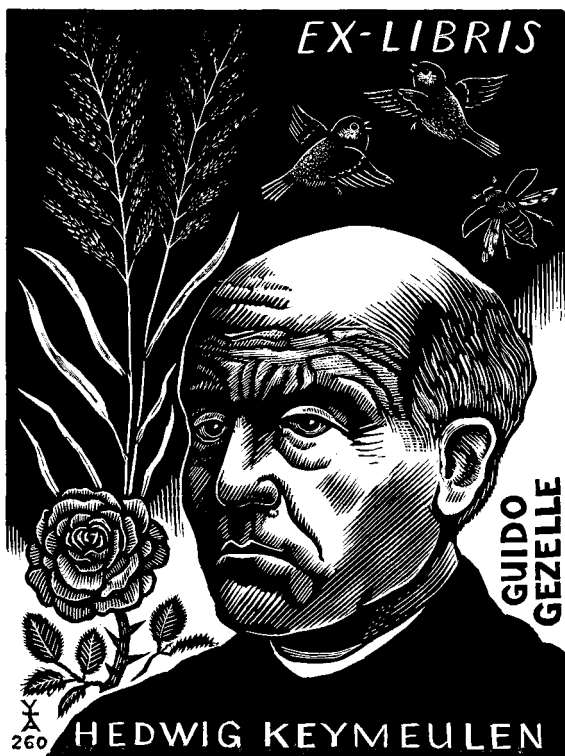

Neki köszönhetjük a művészetét, melyet bármely technikával művelt, egy a mindenségen áthatoló szeretettel tette. Szeretettel, természetes egyszerűséggel és kedves humorral.

Neki köszönhetjük, hogy egy kicsit jobbak lettünk, mert Ő olyan volt, hogy nem tehattünk másképp, mert Antoon egy ilyen jelenség volt.

Köszönjük!

Ligeti Gábor

Antoon Vermeulen fametszete, X2 (1999), 100×75

Horváth Hermina kérésére közöljük Kosztolányi Dezső: Halotti beszéd c. versének részletét:

És szötte álmát mint színes fonált:
a homlokán feltündökölt a jegy,
hogy milliók között az egyetlenegy.

Keresheted őt, nem leled, hiába
se itt, se Fokföldön, se Ázsiába,
a multba sem és a gazdag jövőben
akárki megszülethet már, csak ő nem.
Többé soha
nem gyúl ki halvány-furcsa mosolya.
Szegény a forgandó, tündér szerencse,
hogy e csodáit újólag megteremtse.

Édes barátaim, olyan ez épen,
mint az az ember ottan a mesében.
Az élet egyszer csak órája gondolt,
mi meg mesélni kezdtünk róla: „Hol volt...”
majd rázuhant a mázsás, szörnyű mennyből
s mi ezt meséljük róla sírva: „Nem volt...”
Úgy fekszik ő, ki küzdve tört a jobbra,
mint önmagának dermedt-néma szobra.
Nem kelti föl se könny, se szó, se vegyszer:
Hol volt, hol nem volt a világon egyszer.

„ÁGHRÓLSZAKADTH” NAGY ÁRPÁD ÉS FIAI

Emlékező kiállítás Csongrádon

Ragyogó tavaszi napsütéses idő és egy vonzó című kiállítás – „Ághrólszakadth” Nagy Árpád és fiai. A csongrádi ötvösség és grafika hőskora – indította útra március 16-án a KBK Szegedi Csoportjának tizenkét tagját titkárunk, Rác Mária szervezésében.

A kicsit hosszú cím a tárlat tartalmára utal, mely egyben tisztelgés is a ma már alig ismert, jobbára az évfordulói alkalmával felidézett, kivételes tehetségű ötvös, grafikus, ex libris készítő és tipográfus emléke előtt.

Nagy Árpád életének, művészi tevékenységének közel húsz éve kötődik Csongrádhoz. Ez idő alatt – mint a kiállítás méltató szövegében olvashatjuk – „meghatározó szereplője volt a város kulturális életének, ha úgy tetszik bizonyos szempontból feltette városunkat a magyar kultúra és művészet térképére (másokkal egyetemben).” (Ujszászi Róbert)

A számos eredeti dokumentummal, fényképpel illusztrált első kiállítási egységben életpályája rövid történetével ismerkedhetünk meg, mely 1894-ben Hatvanban kezdődött, s 1959-ben Hódmezővásárhelyen fejeződött be. A történelem viharaiban megélt megpróbáltatások, viszontagságos életútja harminc településhez kötődtek. (Lásd Kisgrafika 1991/4, 3. o.)

Külön is említik emléke őrzése, ébresztése részeseinek nevét, közülük is Rózsa Gáborét, aki a kiállított jegyzékében a grafikai életmű első felét dolgozta fel, majd pedig a dokumentumokban gazdag írásában a két művész példászerű vetélkedését: „Kisgrafikai párbaj Drahos István és Nagy Árpád között (1956-1958)”, mely a Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. 1991/92. 1. kötetében jelent meg, s amelyből megismerjük a neve előtti, különös hangulatú jelző történetét is.

Nagy Árpád grafikája, Op. 137 (1937), 110×170

A tárlat közel 400 – a Tari László Múzeum, a Koszta József Múzeum, Nagy László Lázár grafikumművész, a Szentesi Nagytemplomi Református Gyülekezet tulajdonából és magángyűjtők anyagából származó – tárgya gyönyörködteti az ötvösség, a grafika és a festészet iránt érdeklődőket.

A második kiállítási egység magas színvonalú ötvösművészetét tárja elénk, érzékeltetve, hogy ez a terület meghatározó része volt művészi alkotópályájának. Az ötvös szakon végzett Nagy Árpád munkáinak száma ezres nagyságrendben mérhető, de sajnálatosan ennek csak töredéke maradt fenn. A tárlókban ötvösműveit – terveit és elkészített tárgyait – csodálhatjuk meg, ezüst kávé, likőrös és dohányzó szettet, a János vitéz motívumaival díszített teáskészletet. Számos ötvösmunkájának csak a tervrajzait láthatjuk, miként a fényképpel is illusztrált, a Gyáriparosok Országos Szövetsége számára – valószínűsíthetően Roch Mihállyal közösen – 25 kg ezüsből és 5 kg aranyból készített díszobeliszkjének, mely dísztárgy a II. világháború során tűnt el.

Éremművészetébe enged bepillantást a cserkész tízparancsolatot ábrázoló, Dósa Sándor szentesi keramikumművész kivitelezte, mázas terrakotta plakett-sorozata, mely grafikai változatának egy részét és két nyomódúcát is láthatjuk.

Szinte teljes egészében fennmaradt életművének grafikai része, mintegy 500 alkotás. (Kisgrafika, 2008/3. sz.)

Nem csak az ötvösség, de a grafikai technika minden területén otthonosan mozgott. Ezen alkotásaiból ad válogatást a harmadik kiállítási egység. Mint a kísérő szövegből megtudjuk, „kiváló (főként korai) rézmetszetei mellett néha dolgozott linóleumba, de tipikusan fába metszete alkotásait”. E megállapítást élményszerűvé teszi a látogatók számára nagyító alá helyezett két dúc látványa.

Az említett technikával készült alkotások a családi élet minden lényeges eseményébe, történéseibe bepillantást engednek, legyen szó születésről, halálról, költözésről, katonai behívóról, leszerelésről, vagy más egyebről. (Galambos Ferenc 1969-ben írja erről a művészi eszközökkel „írt” családörténetről, hogy „a magyar grafikában nem találni párját”).

U g y a n c s a k egyedi sajátossága életművének az a grafikai pár-baj, amely a kiváló szentesi grafikussal, Drahos István-nal – 1956 és 1958 között – zajlott. A legkülönbözőbb témákra, melyeket a művészek váltakozva határoztak meg, kellett a továbbiakban meghatározott méretben metszetet készíteni. A „pár-baj” eredményét, a metszetekezt azután közösen értékelték, vitatták meg.

A két művész közötti mély emberi kapcsolatot hüen

„HOGY TI LÁTJÁTOK:
WIE IHR ES SEHET:

Nagy Árpád fametszete, X2 (1957),
Op. 447 (322), 105×60

tükrözi Nagy Árpád azon metszete, melyet barátja mütétje alkalmával – 1956. március 1-jén – készített a következő felirattal: „Ne hagyj elveszni Pistát Istenünk. Fohász Drahos István felépüléséért”.

Nagy Árpád művei nyomán megelevenedik az őt befogadó csongrádi közösség, a tevékenységéhez kedvező feltételeket biztosító polgármester – egyben festőművész – Piroska János alakja. S ittletéhez is kapcsolódik az a tipográfusi tevékenység, amely az illusztrációk rajzolásától a nyomdai betűkészlet készítéséig terjed.

Dr. Kormányos András

Nagy Árpád fametszete, X2 (1956), Op. 424 (300), 80×65

DRAHOS ISTVÁN

(Budapest, 1895. december 14. – Szentes, 1968. május 12.)

1917-ben elemi népiskolai tanítói oklevelet szerzett. Édesapja nyomdász volt, tőle örökölte vonzódását a grafika iránt.

Az első világháború idején behívták katonának. A fronton rajzokat, akvarell képeket készített. Leszerelése után folytatta tanulmányait az Iparművészeti Főiskolán, Helbing Ferenc tanítványaként. Alkalmazott grafikusként tollrajz, rézkarc, tempera és akvarell technikát használt. 1924-ben a Műemlék Országos Bizottsága részére akvarell sorozatot készített a főváros egyházi műemlékeiről. Az egyházi iskolák államosításáig ő illusztrálta a debreceni kiadású elemi és középiskolai tankönyveket.

1930-ban házassága révén Szentesen telepedett le, mint rajztanár. Az ipariskolában szabadkézi rajzot és szakrajzot, a gimnáziumban egy ideig művészettörténetet, általános iskolában rajzot tanított. Rajzórának jellege közel állt egy művésziskolai órához. Magyarázat és korrigálás közben rendszerint maga is leült tanítványai közé, lerajzolta, lefestette a modellt a gyerekek nagy érdeklődése kíséretében.

Művészi pályájának jelentős fordulata 1935. Ekkortól kezdett a fametszetű kisgrafikával, az ex librisrel foglalkozni. Belépett a Magyar Ex libris Gyűjtők és Grafikabarátok Egyesületébe, bekapcsolódott a kisgrafika művészetének nemzetközi vérkeringésébe. Nagyon termékeny alkotóvá vált. Dúcaihoz puszpáng fát használt, mely az alföldi kertekben